

Kossuth állapota változatlanul aggasztó.

(Saját tudósítónktól.) A mai nap nem hozott változást Kossuth Ferenc állapotában, sem kedvezőt, sem kedvezőtlen. Az ellenzéki vezér állapota *változatlanul válságos*: életét komoly veszedelem fenyegeti. Ma délután rendkívüli fájdalmak voltak, aztán elszunnyadt. Késő éjszaka még mindig nem történt fordulat.

Kossuth Ferenc megszakításokkal tíz órát aludt tegnap éjjel. Este tíz órákor szunnyadt el és aludt egyhuzamban háromig. Ekkor fölriadt, majd újra elaludt. Négy órákor és öt órákor is fölébredt, de mindannyiszor mindjárt elszunnyadt. Reggel nyolc órákor ébredt föl egészen.

Nyolckor Kossuth kiszállt az ágyból, bár nagyon gyöngé. Fölkelt és megborotválkozott. Mosdás után visszafeküdt az ágyba. Kinálták reggelivel, *de nem tudott enni semmit*. Az orvosok éppen ezt tartják a betegség legsúlyosabb körülményének. A beteg tegnap reggel óta mindössze félliternyi folyadékot vett magához, vizet, teát és tejet. Ezért Herczel Manó báró elhatározta, hogy *mesztersegesen fogja táplálni*. Már be is adott

neki a Karzenstein-eljárás szerint agy úgynevezett tápláló-csőrét.

Herczel professzor reggel nyolckor látogatta meg a beteget, mikor értesítették, hogy Kossuth fölébredt. Az orvos hosszabb ideig beszélgetett a pácienssel, újra alaposan megvizsgálta és kikérdezte. Kilenc órákor érkezett Müller Kálmán báró a szanatóriumba. A vizsgálat után Müller és Herczel egy óra hosszat tanácskoztak a konzilium eredményeként a következő bulletint adták ki:

A beteg az éjszakát nyugodtan töltötte és több órát aludt. Erőbeli állapota nem hanyatlott. A szív működés kielégítő. A táplálékfelvétel csekély. A bélműködés még nem állott helyre. Herczel Manó báró, Müller Kálmán báró.

A szanatóriumot ma is szüntelenül keresték telefonon. Kossuth barátai és tisztelői állandóan jelentést kérnek a beteg állapotáról. Ujságot nem adnak a nagybeteg kezébe, nem olvas, némán, mozdulatlanul fekszik az ágyban és alig szól egy szót.

A betegágy mellett Révész Ernő szanatóriumi orvos teljesít állandóan szolgálatot.

Ma délből Tisza István gróf és Hazai Samu báró titkáruk útján érdeklődtek a nagybeteg állapota iránt.

A szabadoktatás kérdéséhez.

(Saját tudósítónktól.) Sok szó esett az utóbbi napokban azokról a törekvésekről, melyek a tudomány és irodalom aktuális kérdései, meg a társadalom problémái iránt fogékony közönség szabad oktatására irányulnak. Egy nap óta van már szabadoktatási bizottságunk is és mivel a bizottság olyan emberekből áll, kik hivatalos működésük, vagy kijelöltetésük folytán kötelezve vannak abban tényleg részt venni, most már némi remény van arra is, hogy hivatalos körök foglalkozni fognak a kérdéssel és több érdeklődést fognak tanusítani iránta, mint amennyit eddig tanusítottak.

Csak azt ne gondoljuk valahogy, hogy most már végleg rendben van minden! A hivatalos érdeklődés bizony aligha ér többet a szentelt viznél. Nagy ég, mióta van Szegeden szabadoktatás, mely magánemberek lelkesedéséből táplálkozott és soha sem tudott eljutni addig, hogy a város intéző körei figyelemre méltassák! Hányszor tartott a Társadalomtudományi Társaság munkástanfolyamot a szakszervezetek helyiségeiben, hányszor szociológiai estéket a városházán, alkoholelleses gyülekezéseket, irodalmi délutánokat, választójogi értekezleteket, hányszor vitatott meg közérdekű társadalmi, orvosi, politikai, jogi témákat és a város hatósága a University Extension mintájára szervezett ezeket a mozgalmakat soha, sem erkölcsileg, sem anyagilag nem támogatta, a városházán tartott előadásokra még egy ellenőrző rendőrtisztet sem küldött ki, sőt volt idő, mikor még az egyetlen alkalmas helyiség átengedését is megtagadta a társaságtól.

Ezek a gondolatok jutnak eszünkbe, mikor azt látjuk, hogy az úgynevezett szabadoktatási bizottság megalakulásához meg sem hívták a fentebb említett társaság vezetőse-

gét. Pedig az a lelkes csoport, mely közönnel és konzervatizmussal megküzdve, évek hosszú sora óta rendületlenül halad a maga útján, bizonyára gazdag tapasztalatokról számolt volna be a megalakuláson és helyes utbaigazításokat adhatott volna a jövő munkaprogramját illetően. Hogy egyebet ne említsünk, a társadalomtudományi mozgalom lelke és vezére, Hollós József dr. egymaga több előadást tartott már a szegedi közönségnek, mint a most szabadoktató szinbe öltözött bizottság tagjai együttvéve. Vagy képviselte-e valaki a Dugonics-Társaságot, melynek szintén némi része van abban, hogy az irodalmi összejöveteleknek előkelő színvonalon álló, megértő közönségük van? A tisztelt pedagógus urak, akik a mozgalmat a maguk szűk látókörében most megindították és az ex offo kirendelt résztvevőkön kívül mást nem vettek észre, kedves egyszerűséggel úgy oldották meg a feladatot, mint a hogyan egy iskolai dolgotat megoldani szokás: az élet és valóság ismeretének, vagy bár sejtésének is, tökéletes figyelmen kívül hagyásával.

Mi lenne már most az ilyen mozgalomnak a sorsa? A középiskolai tanárság összeállítana egy előadás-tervezetet, melyben sorozatosan prelegálni fognak a fizika csodáiról, északsarki utazásokról, görög irodalomtörténeti régiségekről és néhány kipusztult állatfajról, különös tekintettel a magyarországi faunára. Vagyis: kisiskolát fognak játszani nagyoknak, szokványos, szabványos, megkötött és szigorúan körülhatárolt gondolati körrel, melytől semmi sem áll távolabb, mint az életben megörölt ember szellemi műveltségének fogalmi készlete és érdeklődésének eszmei tartalma. Azt fogják előadni, amit az iskolában megutáltattak már minden gyerekkel, amit a felnőtt ember naponta megtalál ujságjának „Különfélék” című rovatában: a tudomány kuriózumait, a

tankönyvek penészszagú velejét, a középiskolai álműveltség rendszerező nagyképiuskódását.

Vagy meg fogják valósítani azt, amit a város egyik közgyűlésén oly bámulatos egyszerűséggel intéztek el mindenhez inkább, mint szabadoktatáshoz értő egyének, hogy gazdasági ismeretekre kell oktatni a népet küll- és belterületen! Mintha bizony téli időben a nép elzarándokolna a mértföldnyire fekvő iskolához azért, hogy a méhészet, vagy selyembogártenyésztés gazdasági előnyeiről előadást hallgasson! Az ilyen dilettánskodó szabadoktatáshoz kár hozzáfogni, mert aki csak parányi mértékben is ismeri a néplelek pszichológiáját, az mértani pontossággal ki tudja számítani az ilyen balog kísérleteknek szomorú eredményét.

Egészen más valami a szabadoktatás, kérem alássan! Más közönsége, más eszmeköre, más szükséglete van annak, amit nem lehet csak úgy aktszerűen, hivatalos elhatározás formájában kifejezésre juttatni. Az országban már elég számos szabadoktatási intézmény működik, s ha ezek nem nyújtanak elég utbaigazítást, tessék mintául választani a német és angol hasonló intézményeket. A tanításnak és tanulásnak mindenesetre tökéletesen *szabad*-nak, minden kötött marsrutától mentesnek, az élet kívánalmához alakulónak kell lennie. Tudni kell megválasztania a maga közönségét, ki kell tallálnia, hogy milyen körökből lehet összetoborzani a társadalmi rétegek szerint gondosan szétválogatott tárgyak hallgatóságát. Ez a munka körültekintést, helyi ismeretet, emberválogató élettapasztalatot és gyakorlati érzéket igényel. Anélkül, hogy a kultuszminiszter népoktatási ekszponensének e téren való hivatottságát a legkevésbé is kétségbe vonnánk, nem hallgathatjuk el azt a meggyőződést, hogy ily nagy horderejű intézményeknek az életbe való átültetése alkalmával mindenesetre ki kellett volna kérni íróknak, művészeknek, tudósoknak és a szellemi foglalkozású embereknek a véleményét is, akik részben a közönségből élnek és annak pszichológiáját legjobban ismerik. Vagyis, ismételtén hangsúlyozzuk: *a szabadoktatás kérdése nem pedagógiai kérdés*, mert a pedagógia feladata a kiskorúság határán zátonyra jut, hanem *tisztán társadalmi, melyet a pedagógiai és hivatalos körök támogatásával ugyan, de egészen más társadalmi tényezőknek kell megoldaniok*.

Idéztük fentebb a Társadalomtudományi Társaság működését, mely a szabadoktatás legideálisabb elvei szerint valósította meg a gondolatot. Egyetlen fogyatkozása az volt, hogy minden erőfeszítése dacára sem tudta a hivatalos körök támogatását megnyerni. Pedig ért hozzá a társaság, hogy milyen kérdéseket milyen formában kell felszínre dobni és megvitatni. Nézzük legújabb előadásának tárgyát, melyről bővebbet a lap más oldalán talál az olvasó. Szellemi és anyagi csőd előtt állnak a városok s a városi közélet felszínén ott lebeg a legégetőbb, legkínzóbb kérdés: hogy meg tudják-e oldani

Butorvásárlók

Telefon 515.

meggyőződhetnek arról, hogy dúsan felszerelt raktárunkban kizárólag saját készítésű, elsőrendű butorok, minden versenyt felülmúló árban — kedvező fizetési feltételek mellett — is kerülnek eladásra.

Tisztelettel

Egyesült Műasztalosok
Butorraktára

Szeged, Tisza Lajos-körút 19
(Kertész pékkel szemben.)